

PAPER DETAILS

TITLE: Soylamalarda Hatirlatma, Ad Verme, Kendini Tanitma ve Haddini Bildirme

AUTHORS: Ebru Birkan Akhan

PAGES: 385-392

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4009974>

23. Soylamalarda Hatırlatma, Ad Verme, Kendini Tanıtma ve Haddini Bildirme¹**Ebru BİRKAN AKHAN²**

APA: Birkan Akhan, E. (2024). Soylamalarda Hatırlatma, Ad Verme, Kendini Tanıtma ve Haddini Bildirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 385-392. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1502200>.

Öz

Soylamalar, aksakallı bilgelerin toy ya da diğer meclislerde insanlara hitap cümleleridir ki millî ve manevî değerleri zikretmesi açısından da dikkate değerdir. Türk kültürünün izlerini taşıyan bu didaktik-manzum yapılar incelendiğinde geçmişin geleceğe an be an yansımalarıdır. Epik geleneğin damgasını taşıyan söylemler, araştırmacılar tarafından “*destan manzumesi*” ya da “*makamsız manzum söylemek*” ve “*saz ve kopuz eşliğinde şiir söylemek*” hatta “*deyiş demek*” olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda Oğuznâmecilik geleneği içinde zikredilen Oğuznâmeler, zengin soylama örnekleri içerir. Dede Korkut tarafından çeşitli vesilelerle dile getirilen bütün manzumlar, yapısı itibarıyla hem akılda kalmış hem de dilden dile nesilden nesile aktarılmış yapılarıdır. Âşık tarzı halk hikâyelerinin “döşeme” bölümü ve deyişlerde soylama mirasını paylaşmışlardır. Deyişler, hem manzum hem de eğitici vasıf taşırlarken “döşeme” bölümü de hikâyeyi açıklayıcı niteliktedir. Bu çalışma yukarıda ana hatlarıyla çizilmeye çalışılan soylamalar üzerinedir. Oğuz boylarının hayatlarını aksettiren Oğuznâmelerden Dede Korkut Kitabı ve Günbed nüshası şeklinde tavsif edilen *Oğuz Bitig*’nin metin tabakaları incelenerek “hatırlatma, ad verme, kendini tanıtma ve haddini bildirme” içerikleri taranarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda Dede Korkut Oğuznâmelerinin Dirse Han Oğlu Buğaç Han Boyunda Korkut Ata, erginlenme sonucunda Dirse Han’dan altun başlu ev vermesini ister. Soylama, *Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı*’nda Oğuz Kağan’ın Tömükdü Kağul’a verilen “*duvarı altından, pencereleri gümüşten ve çatısı demirden*” eve telmih-hatırlatma içerir. Aksakallı bilgelerin sahip olduklarıengin birikimleri yansıtan soylamalar, dikkatle incelenip diğer Oğuznâme halkalarıyla karşılaştırıldığında ortak özellikler taşıdığı görülmektedir. Netice itibarıyla soylamaların ad verme-mevkii-orun istemede kullanıldığı ve hayat hakkında bilgi verici nitelikte olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, kişinin kendini tanıtma ve haddini bildirme durumlarında da rol aldığı aşikârdır.

Anahtar Kelimeler: Döşeme, Dede Korkut, Epik, Oğuznâme, Soylama.

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Ithenticate, Oran: %3

Etik Şikâyeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 17.04.2024-**Kabul Tarihi:** 20.06.2024-**Yayın Tarihi:** 21.06.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1502200

² Dr. Öğr. Gör., Selçuk Üniversitesi, Türk Dili Bölümü Başkanlığı / Dr., Selçuk University, Department of Turkish Language (Konya, Türkiye), ebirkan@selcuk.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-4218-8510> **ROR ID:** <https://ror.org/045hgzm75>, **ISNI:** 0000 0001 2308 7215, **Crossref Funder ID:** 501100007086

Reminding, Naming, Self-Acquaintance, and Teaching One's Place in Verses³

Abstract

Verses (soylama) are salutation sentences addressed to people in a toy (council) or other assemblies by wise old men, which are also noteworthy in terms of mentioning national and spiritual values. When these didactic-verse structures bearing the traces of Turkish culture are analyzed, they are a reflection of the past to the future, moment to moment. The discourses bearing the stamp of the epic tradition have been defined by researchers as "*epic verse*" or "*singing verse without maqams*," "*reading poetry accompanied by saz and qopuz*," and even "*singing folk songs*." In this context, Oghuznamas, which are mentioned in the tradition of Oghuznama, contain rich examples of verses (soylama). All the verses uttered by Dede Korkut on various occasions are structures that have been both memorized and handed down from generation to generation. The "döşeme" section of minstrel-style folk tales and songs also shares the legacy of verse (soylama). While the folk songs have both verse and educational qualities, the "döşeme" section is also descriptive of the story. This study is on the verses (soylamas), which are tried to be outlined above. The text layers of the Book of Dede Qorqud, one of the Oghuznamas reflecting the lives of the Oghuz tribes, and the Oghuz Fortune Book, which is described as the Günbed copy, were analyzed, and the contents of "reminding, naming, self-acquaintance, and teaching one's place" were reviewed and identified. In this context, according to the Dede Qorqud Oghuznamas, Qorqud Ata of the Boghac Khan tribe, the son of Dirse Khan, asks him to give him a house with a golden head as a result of his maturation. The verses contain a reference or reminder to the house "with walls of gold, windows of silver, and a roof of iron" given to Tömürdü Kagul by Oghuz Khan in the Oghuz Khan Epic in Uyghur letters. When the verses, which reflect the vast knowledge of the wise old men, are carefully analyzed and compared with other Oghuznama cycles, it is seen that they have common features. As a result, it is understood that the verse structures in the form of supplication to God are used in naming, requesting a position, and providing information about life as a result of maturation. In addition, it is obvious that they also play a role in self-acquaintance and teaching one's place.

Keywords: Döşeme, Dede Qorqud, Epic, Oghuznama, Verse

³ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Ithenticate, Rate: 3

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 17.04.2024-**Acceptance Date:** 07.06.2024-**Publication Date:** 21.06.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1502200

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Soy-la-malar, Eski Türkler tarafından düzenlenen toy ya da diğer meclislerde aksakallı bilgelerin topluma hitap cümleleridir ki kültürel açıdan büyük değer taşıyan didaktik-manzum yapılardır. Ergin, Soylama için *Dede Korkut Kitabı*’nda “*destan manzumesi söylemek, manzum söylemek, deyiş demek, makamla manzum söylemek*” şeklinde bir açıklamada bulunmuştur (1997b: II, 271). Bu bağlamda Soylamalar, epik geleneğin işareti olmalıdır. Korkut Ata’nın Dede Korkut Oğuznâmelerinde boy boyladığı soy soyladığı bilinmektedir:

“*Dede Korkut soylamış: Allah Allah dimeyinçe işler onmaz, kadir Tanrı virmeyençe er bayımaz. Ezelden yazılmasa kul başına kaza gelmez, ecel va’de ırmeyince kimse ölmez. Ölen adam dirilmez, çıkan can girü gelmez...*” (Ergin, 1997a: 73).

Dile gelen ve nesilden nesile dinlediğimiz manzum yapılar hakkında diğer bir tanım, Doğan Kaya’ya aittir. Kaya, Soylama için “*Saz ve kopuz eşliğinde şiir söyleme*” olarak bir açıklama yapar (2007: 666-667). *Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü* adlı eserde Caferoğlu referans gösterilerek “*makamsız türlü ve umumiyetle herhangi bir tarzdaki şiir*” şeklinde bir tespit daha görülür. Ayrıca mezkûr çalışmada bir aşkın halk hikâyesine başlamadan önce söylediği manzum ürüne de “*döşeme*” adı verilmiştir (Kaya, 2007: 258). Bu bölüm “*Dibace*” “*mukaddime*” ya da “*sersuhana*” olarak da bilinmektedir. Semih Tezcan ise “*Dede Korkut Kitabında Boy Boylamak, Soy Soylamak*” adlı çalışmasında “*Dede Korkut Kitabında sık sık geçen boy, boylamak, boy boylamak, soy, soylamak, soylama, soy soylamak terimlerinin anlamları üzerine araştırmacıların görüşleri birbirine oldukça yakındır*” demektedir. Tezcan, Jirmunskiy ve Gökyay’ı referans göstererek “*boy*” kelimesinin “*destan*” *boy boylamak* deyiminin “*destan söylemek*” olduğunu anlatmıştır; *soy* ve *soylamanın* da “*koşuk, manzum söz, manzume*” manalarında olduğunu bildirmiştir. *Soy soylamak* da “*koşuk düzmek, manzum söylemek*” anlamlarıyla açıklanmaktadır (1978: 227).

Dedem Korkut’un soylamaları, âşıkların anlattığı halk hikâyelerindeki döşeme bölümünün çekirdeği olmalıdır (Kaya, 2007: 258). Ensar Aslan da manzum şeklinde ifade edilen “üstad-nâme”nin en eski halinin Dede Korkut Oğuznâmeleri olduğunu kaydetmiştir (2001: 55). Dursun Yıldırım da *Oğuz Bitig*’nin birinci kısmının döşeme tarzı söylenmiş manzum öğütlerden oluştuğunu ifade eder (2020: 160-161-182). Bu bağlamda Ergin ve Kaya’nın açıklamalarından yola çıkarak Deyiş’e de değinilmelidir.

Deyiş, kimi şehirlerde “*ağıt*” ya da “*manı*” şeklinde adlandırılırken bazen de “*âşıkların saz ya da kopuzla dile getirdikleri şiir*” olarak da bilinmektedir (Kaya, 2007: 235-236). Bektaşilikte büyük bir önem taşıyan deyişler, muhteva ya da özü itibarıyla farklılık gösterse de şekil olarak manzum ve didaktik yapılardır. Umay Günay, *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi* adlı eserinin “19.yüzyıl Kastamonu Âşık Fasıllarının Düzeni” adlı bölümünde *Giriş*’in hayır duasıyla başladığını kaydederek âşıkların “*deyiş*” okuduğunu anlatmıştır (37-235).

Bu çalışma, yukarıda ana hatları çizilmeye çalışılan Soylamalar üzerinedir. *Doküman (İçerik) Analizi* metodu kullanılarak Dede Korkut Kitabı’ndaki on iki hikâye ile Günbed nüshası olarak bilinen on üçüncü hikâyenin soylamaları incelenecektir. Manzum yapılardaki Hatırlatma, ad verme, kendini tanıtmaya ve haddini bildirme durumları tespit edilecektir.

Soylamalarda Ad Verme, Hatırlatma, Kendini Tanıtma ve Haddini Bildirme

Dede Korkut Kitabı, Dedem Korkut'un dilinden dökülen soy ve boyları içerir. Her bir Oğuznâme'de Türklerin hayatlarını aksettiren sahnelerle karşılaşırız. Dirse Han Oğlu Buğaç Han Boyunda, Korkut Ata, erginlenme sonucunda (Ögel, 1990: 17-19; Eliade, 2009: 28-429) soylama vasıtasıyla Dirse Han oğluna mevki (Birkan Akhan, 2018) kazandırır ve övgüde bulunur:

*"Hey Dirse Han biglik virgil bu oğlana
Taht virgil erdemlüdür
Boynı uzun bidevi at virgil bu oğlan
Biner olsun hünerlüdür
Ağayıldan tümen koyun virgil bu oğlana
Şişlik olsun erdemlüdür
Kaytabandan kızıl deve virgil bu oğlana
Yüklet olsun hünerlüdür
Altun başlı ban iv virgil bu oğlana
Kölge olsun erdemlüdür..."* (Ergin, 1997a: I, 82-83).

Soylama, *Uygur Harfli Oğuz Kağan Destanı*'nda Oğuz Kağan'ın Tömükdü Kağul'a verilen "*duvarı altından, pencereleri gümüşten ve çatısı demirden*" eve telmih-hatırlatma içerir. Onomastik açıdan bu ere "*Kal! Aç*" adı verilmiştir (Bang-Rahmeti, 1970: 10). Oğuznâmelerin motiflerle bir örüntü olduğu düşünülürse soylamalar da bu bağlamda etkindir.

Türkistan/Türkmen Sahra şeklinde tavsif edilen Oğuznâme metni, dâhilinde didaktik, övgü dolu ve hatırlatıcı pek çok soy içerir. Bu öğretici yapılardan biri de doğa olayları hakkındadır. "*Ay ile güneş dolanırken bir araya gelmez*" denilerek bilgi verilmiştir (Ekici, 2019:181-197). Her bir soylamanın sonunda Dedem Korkut'un ağzından "hayır duası"na şahit olursunuz. Kur'an, Hz. Muhammed, Cebrail ve Burak gibi dinî unsurlar, Dresden nüshasındaki gibi telmihtedir (Ekici, 2019: 157-199). Ayrıca, Hz. Ali, Döldül ve Zülfikar gibi unsurlar, mensubiyetin Şafîi olduğunun göstergesi olabilir. Dâna Ata Oğuznâmesi'nde de bu veri geçerlidir (Birkan Akhan, 2017: 107-142). Dresden nüshasının mukaddimesindeki soylamada, Kerbela olayına telmihte bulunulur.

Soylamalar, sadece dinî ya da doğa olayları hakkında didaktik içeriye sahip olmayıp tarih açısından da kayda değerdir. Günbed nüshasının dördüncü olarak adlandırılan soylamasında "*Asil Selçuk Bey oğlunun yumruğunda laçın çırpınır*" şeklinde bir hatırlatma mevcuttur (Ekici, 2019: 160). *Atmacagiller* familyasına mensup kuşların Oğuz Han'ın evladından olma boylarda ongun olduğu bilinmektedir (Togan, 1982: 50-52). Dâna Ata Oğuznamesi'nde de "*Hasan ili eli sazlı/Dal bedevli tıblı bazlı/Yügrük at boynı kotazlı/çaparımız*" (Birkan Akhan, 2017: 108) adlı dörtlükte de şahine yer verilmiştir. Bu bağlam, soylamaların diğer Oğuznâmelerle bağ kurduğunun diğer bir göstergesidir. Reşidüddin Oğuznamesi'nde itibaren Oğuz boyları yırtıcı aynı zamanda avcı kuşlarla anılarak metaforik bir yaklaşım sergilenmiştir. Dilden dile nesilden nesile usta-çırak ilişkisi içerisinde anlatılan epik destanlarda anlatıcının muhayyilesinin kuvvetli ve hünerli olduğu göstermektedir (Yıldırım, 2022: 181-182). Ayrıca, aşıkların ya da ozanların ekoller halinde yetiştiği ve geleneğe bağlı kaldıkları bilinmektedir.

Soylamalar, hatırlatma ve övgünün yanı sıra ad vermede de kullanılmıştır. Korkut Ata, Kam Pürenin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu'nda yine erginlenme neticesinde soylayarak yiğit oğlana "boz aygırlı Bamsı Beyrek" adını verir:

"Ünüm anla sözüm dinle Pay Püre Big
Allah Ta'ala sana bir oğul virmiş tuta vîrsün
Ağ sancak götürende Müslümanlar arhası olsun
Karşu yatan kara karlı tağlardan aşar olsa.....
Sen oğlunu Bamsı diyi ohşarsın
Bunun adı boz aygırlı Bamsı Beyrek olsun
Adını ben virdüm yaşını Allah vîrsün" (Ergin, 1997a: I, 121).

Soylamada kendini tanıtmak örneklerinden biri de Dede Korkut Kitabı'ndaki Uşun Koca Oğlu Segrek Boyu'dur. Bu Oğuznâme'de dikkat çeken diğer bir husus ise *Oğuz-Bitiğ*'deki (Yıldırım, 2022) kült yapılarından Orun'un görülmesidir. Boy girişinde, Egrek ve diğer yiğitlerin Kazan'ın karşısında "bigleri basup" oturmaktan dem vurulur (Ergin, 1997a: 225). Zira Egrek'in tutsak olmasının sebebi bey önünde mevki meselesidir. Hikâyede, Egrek, Kara Tekür'ün eline esir düşer (Ergin, 1997a: 225-243). Segrek, ağabeyinin tutsaklığını öğrenince yola koyulur ve Segrek ile kendini tanıtmak için soylar:

"Karanu dün içinde yol azsam umum Allah
Kaba 'alem götüren hanumuz Bayındır Han
Kırış günü öndin deper alpumuz Salur Kazan
Babam adın sorar-isen Uşun Koca
Menüm adum sorar olsan Segrek
Kardaşum var-imiş adı Egrek. didi. Bir dahı soyladı, aydur:

Kaytabanun güdende sarvanunam
Kara koçun güdende ilkıçınam
Bişikde koyup gitdiğün kardaşunam" (Ergin, 1997a: 232).

Dede Korkut Kitabı'nda soylamalar vasıtasıyla kendini tanıtmak örneğinden bir diğeri de Kam Pürenin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu'nda görülür. Beyrek, nişanlısı Banu Çiçek ile aralarındaki nişan yüzüğü konuşması sonucunda kendini tanıtır:

"Alan sabah han kızı yirümden turmadum-mı
Boz aygırın biline binmedüm-mi
Senin ivün üzerine sığın geyik yıkmadum-mı
Sen meni yanuna kığırmadum-mı
Senün-ile meydanda at çapmadık-mı
Senin atunı menüm atum kiçmedi-mi.....
Altun yüzügi parmağuna kiçürmedüm-mi
Sevişdiğün Bamsı Beyrek men değül-miyem" (Ergin, 1997a: 149).

Soylamalar, hatırlatma, ad verme, kendini tanıtmak ile birlikte haddini bildirme içeriği de taşıyabilir. Kam Pürenin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu'nda Yalancı oğlu Yaltacuk ile Banu Çiçek'in düğününde Beyrek

eline kopuzu alıp Banu Çiçeği oynatmak ister. Banu Çiçeğin kaftanını Boğazça Fatma giyer. Beyrek, oynamaya kalkana haddini bildirir. Şöyle ki:

*“And içeyim bu kez boğaz kısrağa bindüğüm yok
Binübeni kazavata varduğum yok
İvünüz ardı dereçük degül-mi-y-idi
İtünüz adı Barak degül-mi-y-idi
Senün adun kırk oynaşlu Boğazça Fatma degül-mi-y-idi. Dahı 'aybun açaram bellü bilgil didi,*

*Senün-ile menüm oyunum yok
Var yirüne oturgıl
Ere varan yirinden tura
Ben kopuz çalam
Kol saluban oynaya”* (Ergin, 1997a: 146-147)

Soylamalar, âşık tarzı halk hikâyelerinde olduğu gibi kimi zaman haberci vasfı da taşır. Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz'ı Çıkardığı Boy'da Kazan, kâfirlere soylarken “*yiti başlu ejdehaya yetüp vardum/Heybetinden sol gözüm yaşardı*” demektedir (Ergin, 1997a: 237). Bu manzum yapı, Günbed-i Kavus şeklinde tavsif edilen Oğuznâme'de Kazan'ın içtihadını anlatmaktadır (Ekici, 2019:190-191). Dursun Yıldırım, konuyla ilgili olarak “*Dede Korkut'un Yeni Kolaj Tarzı Yazması Hoca Molla'nın mıdır?*” adlı makalesinde “*Hikâye anlatımına hâkim ozanlar, âşık anlatıcılar, ustalıklarını göstermek için soy'lar ile öğüt tarzı sözler söyleyip anlatımın döşeme kısmını oluştururlar. Anlatıcı bu kısımda anlatacağı hikâyeden sonra istenirse anlatabileceği başka hikâyelerinin ipuçlarından da söz açar veya sazını, sesini ayarlanma, nerede neyi hangi ezgiyi çalacağını kararlaştırma açısından sazında gezinirken zaman kazanmak için araya kısa bir hikâye araya sokar*” (2019: 181-182) şeklinde açıklama yaparak düşüncemizi doğrulamaktadır. Haznedaroğlu ise “*17. soylama metninin zengin bir çağrışım dünyasından beslenmiş olduğu ve soylamada Kazan'la ilgili önemli hikâyelerin anahtarlarını verecek kelimelerin rastgele seçilmediği anlaşılmaktadır.*” biçiminde görüşüyle soylamaların kelime yapıları itibariyle haberci olduklarına işaret etmektedir (Haznedaroğlu, 2021: 96-136; Ercilasun, 2019: 10-11).

Türk kültürünün zengin bir yapıya sahip olduğunu gösteren epik ve didaktik içerikli soylamalar, Oğuz boylarının anlık görünümünü ifade eden manzum yapılardır. Aksakallı bilgelerin sahip oldukları engin birikimleri yansıtan bu söylemler, dikkatle incelenip diğer Oğuznâme halkalarıyla karşılaştırıldığında ortak özellikler taşıdığı görülmektedir. Hakk'a yalvarış (Münâcât) içerikli soylamaların diğer bir özelliği de topluma yönelik, birleştirici olmalarıdır. Zira eski Türklerin yaşam tarzları incelendiğinde “birimiz hepimiz için hepimiz birimiz için” (dayanışma-tesanüt) anlayışı mevcuttur.

Sonuç

Oğuznâmelerin pirleri aksakallı bilgiler tarafından söylenen Soylamalar, büyük bir dayanışma ya da var olma bilincinin ürünleridir. Dilden dile nesilden nesile aktarılan bu didaktik aynı zamanda tarihi içerikli yapılar münâcât tarzındadır.

Âşık tarzı halk hikâyeleri incelendiğinde döşemelerin soylama tarzında söylenmesi dikkate değerdir. Zira âşıkların piri de Dedem Korkut'tur. Bir aşğın halk hikâyesini anlatırken dil ile söylemlerinin

başlangıcı soylamalar, deyişlere de intikal etmiş olmalıdır. Zira her iki yapının ortak özelliği manzum ve didaktik olmalarıdır.

Oğuznâmelerin metin tabakaları incelendiğinde soylamaların bir erginlenme sonucu “ad ya da orun verme” de kullanıldığı tespit edilmiştir. Oğuz Kağan ya da Dedem Korkut, bu doğrultuda ortak vasıftadır. Manzum yapıların diğer bir özelliği de kişilerin kendini tanıtma ya da hatırlatma ve haddini bildirme açısından kayda değer olmalarıdır. Ayrıca daha sonra yaşanılacak olaylar hakkında da bilgi verecek niteliktedirler. Soylamalar, anlık görünüme hitap etseler de geçmişten geleceğe birer kılavuzdurlar.

Kaynakça

- Aslan, E. (2001). Doğu Anadolu ve Azeri Sahasında Halk Hikâyesi Anlatma Geleneği. *Erdem*, 13(37), 53-72.
- Bang, W., Rahmeti, G. R. (1970). *Oğuz Kağan Destanı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Birkan Akhan, E. (2017). Dâna Ata Oğuznâmesi ve Oğuznamecilik Geleneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Birkan Akhan, E. (2018). Oğuznâmelerde Orun ve Ülüş Paylaşımı. *Motif Akademi*, 12 (27), 564-579.
- Kaya, D. (2007). *Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ.
- Ekici, M. (2019). *Dede Korkut Kitabı Türkistan / Türkmen Sahra nüshası*. İstanbul: Ötüken.
- Eliade, M. (2009). *Dinler tarihine giriş*. İstanbul: Kabalcı.
- Ergin, M. (1997a). *Dede Korkut Kitabı I. Giriş-Metin-Faksimile*. Türk Dil Kurumu Yayınları: 169.
- Ergin, M. (1997b). *Dede Korkut Kitabı II. Endeks*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2019). Dede Korkut Kitabı'nın Yeni Nüshası ve Üzerindeki Yayınlar. *Millî Folklor*, 31, (123), 5-22.
- Günay, U. (1993). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. Akçağ.
- Ögel, B. (1995) *Türk mitolojisi II*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Haznedaroğlu, A. (2021). Buruldum-ise Saraldum-ise: Dede Korkut Kitabı'nın Günbed Yazmasında Bir Soylama Başlangıcı Yahut Bulut Olmak Hakkında. *JOTS*, 5/1, 96-140.
- Reşidüddin, F. (1982). *Oğuz Destanı, Reşidüddin Oğuznâmesi, tercüme, tahlil*. (Hazırlayan: Zeki Velidi Togan). (İkinci Baskı). İstanbul: Enderun.
- Tezcan, S. (1978). *Dede Korkut Kitabında Boy Boylamak, Soy Soylamak*. (Ömer Aksoy Armağanından Ayı Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yıldırım, D. (2022). Dede Korkut'un Yeni Kolaj Tarzı Yazması Hocalı Molla'nın mıdır? *JOTS*, 6/1, 158-208.